

ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА МЕЖДИНЕН ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧИМИТЕ ПРОБЛЕМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА ВОДИТЕ В ДУНАВСКИ РАЙОН ЗА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ

Среща с представители на заинтересованите страни от области
Плевен и Ловеч за поречията на реките Вит, Осъм, Искър и Дунав

18 март 2022 г., гр. Плевен

Съдържание

- Основни принципи при управлението на водите
- Роля на Междинния преглед на значимите проблеми при управлението на водите
- Характеристики на Дунавски район за басейново управление
- Значими проблеми при управлението на водите
- Следващи стъпки

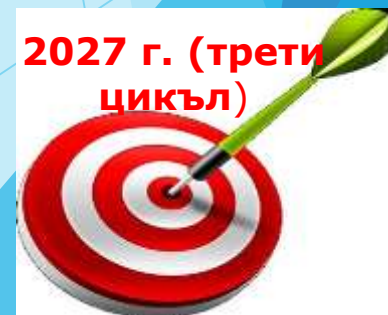

Основни принципи при управлението на водите

- **Рамкова директива за водите (РДВ) 2000/60/ЕС** - основен законодателен инструмент на ЕС в областта на политиката за управление на водите, транспонирана в **Закона за водите**
- Управление на водите на басейнов принцип, въз основа на **водни тела**, които са основна единица за управление
- **Плановите за управление на речните басейни** (ПУРБ) - основен инструмент за прилагане на РДВ и постигане на екологичните цели
- **Активно участие** на всички заинтересовани страни при прилагането на РДВ

Основна цел на РДВ:

➡ постигане добро състояние на
повърхностните и подземните води

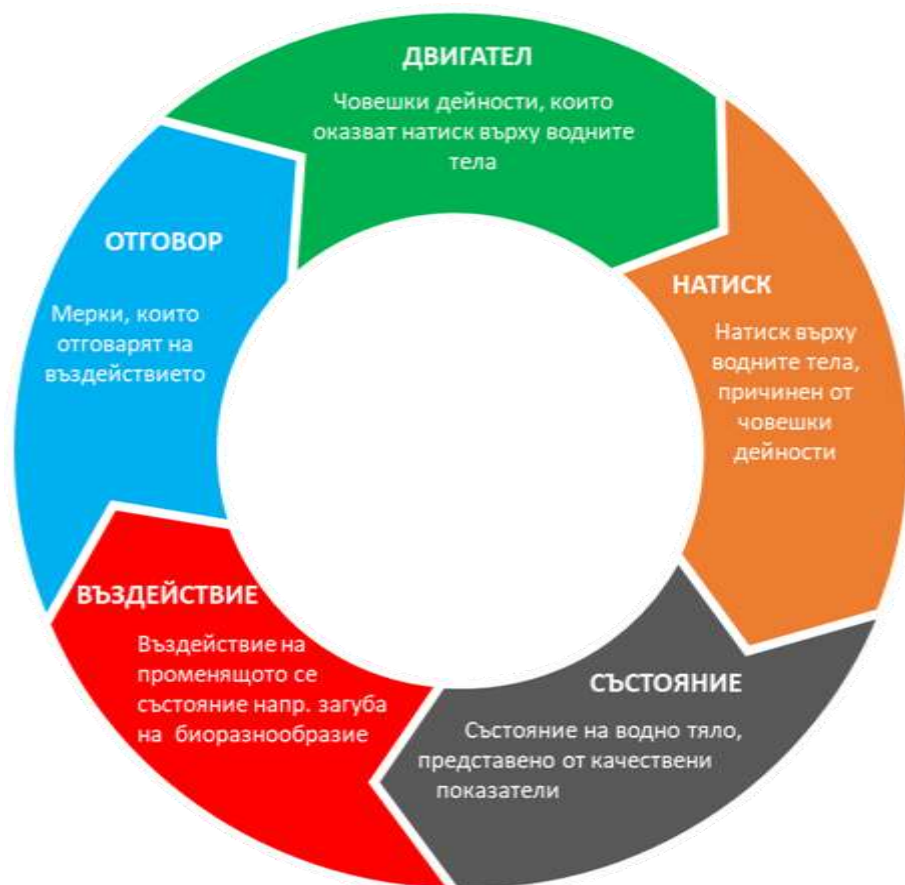
Цел на Междинния преглед на значимите проблеми при управлението на водите

- **Информиране** на заинтересованите страни и широката общественост за основните проблеми при управлението на водите на най-ранен етап
 - **Предоставяне на възможност за коментари и предложения** относно същността и възможностите за преодоляване на идентифицираните проблеми при отчитане на различните интереси и потребностите на заинтересованите страни
- ↓
- Обективно и обосновано **актуализиране на екологичните цели и Програмите от мерки** в ПУРБ

Моделът „Движещи сили“-„Натиск“-„Състояние“- „Въздействие“ - „Отговор“

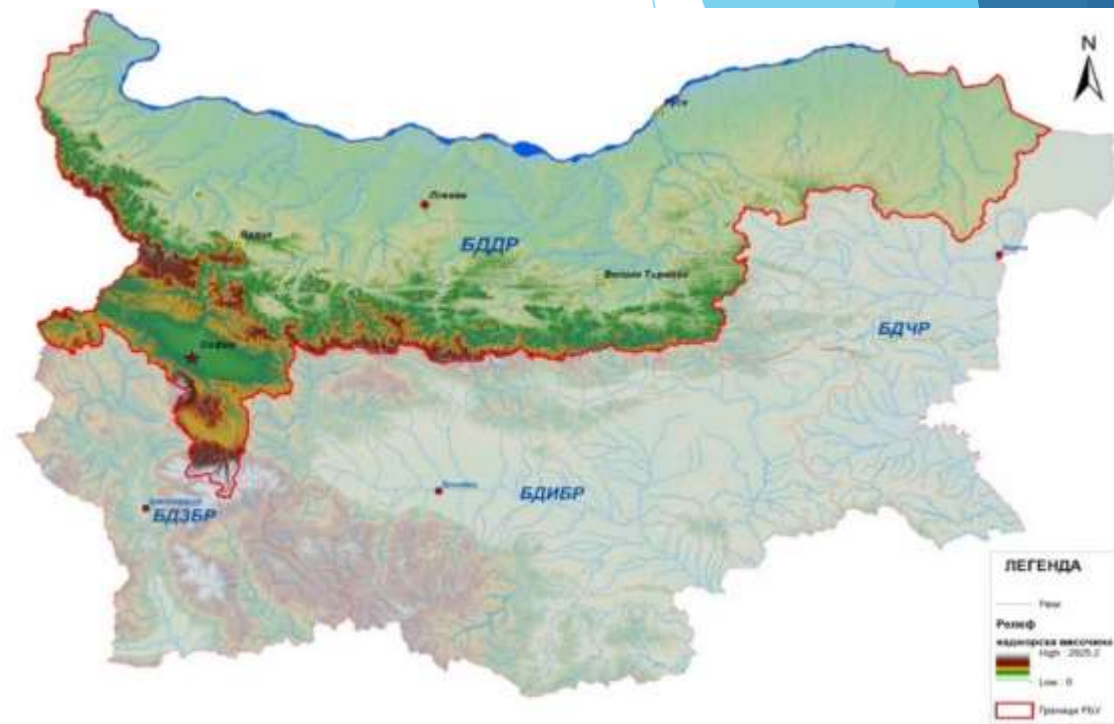
- основен инструмент в интегрираното управление на водите в съответствие с принципите на РДВ;
- отразява взаимовръзките между антропогенния натиск и въздействието върху водите
- представя информация за предприети или планирани действия за постигане или запазване на добро състояние на водите

Характеристики на Дунавски район за басейново управление

Дунавски район за басейново управление обхваща:

- Територия от $47\,235\text{ км}^2 = 42,5\%$ от територията на страната и $5,9\%$ от територията на международния басейн на река Дунав
- водосборните басейни на реките: *Ерма; Нишава, реките на запад от р.Огоста, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, Дунавски Добруджански реки и водите на река Дунав*
- 126 общини (някои от тях - частично) в 18 области
- 46,5% от населението на България

Водни тела

Повърхностни водни тела

Подземни водни тела

Реки – 7 типа, 224 водни тела

Езера – 8 типа, 32 водни тела

6 водоносни хоризонта, 50 подземни водни тела

Идентифицирани значими проблеми при управлението на водите

- Замърсяване с органични вещества и биогенни елементи (азот и фосфор):
 - от отпадъчни води от населени места и производствени обекти;
 - от селскостопански практики - земеделие и животновъдство;
 - комбинирано въздействие на замърсяването от биогенни вещества
- Химично замърсяване на повърхностните води
- Натиск от водовземане и физически модификации
- Натиск върху количеството и качеството на подземните води
- Изменение на климата (наводнения и засушаване)
- Недостиг на вода
- Корабоплаване и транспорт по река Дунав
- Други проблеми

Замърсяване с органични вещества и биогенни елементи (азот и фосфор) от отпадъчни води от населени места и производствени обекти

Движещи сили: урбанизация, промишленост

Източници на натиск:

- заустване на частично пречистени или непречистени отпадъчни води от населени места и селищни образувания и от промишлени предприятия;
- незакрити стари общински сметища, които не са рекултивирани и не отговарят на екологичните изисквания;
- изкуствено създадени рибарници и отглеждане на аквакултури в садкови стопанства

Защо това е значим проблем?

засилени процеси на еутрофикация вследствие на повишените концентрации на органични и биогенни вещества

→ заплахата за водните екосистеми, загуба на биоразнообразие
➤ **негативно въздействие върху екологичното състояние**

Как се управляват тези проблеми?

- регулиране на дейностите чрез разрешителен режим, в т.ч. преразглеждане на условията в издадените разрешителни (планиране на по-строги емисионни ограничения и засилване на контрола)
- подобряване на инфраструктурата за събиране и пречистване на отпадъчни води;
- прилагане на нови технологии, позволяващи по-ефективно пречистване, използване на естествени процеси (напр. влажни зони).

Замърсяване с органични вещества и биогенни елементи (азот и фосфор) от земеделието и животновъдството

Движеща сила: селско стопанство

Източник на натиск:

- прекомерно или неправилно използване на изкуствени торове;
- неправилно съхраняване на торовите маси от животновъдните ферми и последващото им нанасяне върху почвата;
- отпадъчни води от животновъдните комплекси

Защо това е значим проблем?

- повишените концентрации на биогенни в повърхностните води предизвикват еутрофикация
 - **негативно въздействие върху екологичното състояние**

Как се управляват тези проблеми?

- изпълнение на мониторингова програма по директивата за нитрати в повърхностните и подземни води в ДРБУ;
- спазване на условията за добри земеделски и фермерски практики;
- осигуряване на стимули за дейности и инвестиции, водещи до намаляване на дифузното замърсяване с органични вещества и биогенни елементи;
- провеждане на обучителни, информационни и координиращи кампании със земеделските производители;
- мерки, свързани с ценовата политика, с цел въвеждане на възстановяването на разходите за водни услуги от селското стопанство, включително и за дифузно замърсяване.

Химично замърсяване на повърхностните води (приоритетни вещества и специфични замърсители)

Движещи сили: промишленост, урбанизация, селско стопанство

Източник на натиск:

- заустване на частично пречистени или непречистени промишлени и битови отпадъчни води;
- стари промишлени обекти и сметища;
- неправилната употреба и/или съхраняване на пестициди и препарати за растителна защита;
- емисии на вредни вещества в атмосферата и последващото им отлагане върху водните повърхности

Защо това е значим проблем?

повишени концентрации на специфични замърсители и приоритетни вещества в повърхностните води, седименти и биота

➡ загуба на хабитати и потенциална заплаха за водните екосистеми и човешкото здраве.

➤ **негативно въздействие върху екологичното и химичното състояние**

Как се управляват тези проблеми?

- регулиране на дейностите чрез разрешителен режим съгласно ЗВ (напр. по-строги емисионни ограничения);
- засилване на контрола върху качеството на производствените отпадъчни води преди включването им в канализационните системи;
- рекултивация на депа за отпадъци;
- планиране на специфични мерки за пречистване на изтичащи руднични води от ликвидирани минни изработки;
- изпълнение на програми за възстановяване на стари промишлени терени;
- ограничаване на дифузното замърсяване на води от селскостопански и горскостопански дейности;
- засилване на контрола върху използването на препарати за растителна защита в близост до водни обекти

Натиск от водовземане и физически модификации

Движещи сили: урбанизация, промишленост, енергетика, селско стопанство, защита от наводнения, изменения на климата, корабоплаване

Източник на натиск:

- водовземане за битови нужди, промишлено водоснабдяване и напояване;
- изграждане на прагове, бентове и язовири, съоръжения за защита от наводнения, корекции и изправяния на реки;
- модификации на речното легло поради изземване на наносни отложения,
- драгиране на водни пътища за корабоплаване

Защо това е значим проблем?

промени в хидроложкия режим, морфологични изменения, нарушаване на непрекъснатостта на реките → заплаха за водните организми, намалена възможност за придвижване на водните организми, миграционни бариери, загуба на биоразнообразие

- **негативно въздействие върху екологичното състояние**

Как се управляват тези проблеми?

- преразглеждане на издадените разрешителни и отнемането им;
- въвеждането на регулаторна рамка за екологичния отток на реките;
- търсене на механизми за взаимодействие между ползватели и институции за подобряване на водната ефективност;
- оптимизиране използването на вода във всички икономически сектори;
- намаляване загубите на вода във водопреносната мрежа;
- изграждане или реконструкция на рибни проходи;
- прилагане на екологосъобразни („зелени“) мерки при защитата от наводнения (напр. възстановяване на заливни равнини)

Натиск върху количеството на подземните води

Движещи сили: урбанизация, промишленост, селско стопанство, изменение на климата

Източник на натиск:

- водовземане от подземни води за питейно-битови нужди, промишлено водоснабдяване и напояване;
- намалено подхранване на водоносните хоризонти, причинено от засушаване;
- отводняване на открити мини

Защо това е значим проблем?

влошаване на количественото състояние на подземните води и свързаните с тях екосистеми

➡ намаляване на наличните ресурси на подземните води, недостиг на вода за икономически цели,
намаляване на нивото на подземните води ➡ отрицателно въздействие върху сухоземните екосистеми,
подхранвани от подземни води

➤ **негативно въздействие върху количественото състояние на подземните води**

Как се управляват тези проблеми?

- ограничаване на водовземането от подземни води чрез подобряване ефективността на използването на водите;
- регулиране с разрешителния режим и засилване на контрола;
- цифровизация и автоматизация на управлението на водите;
- опазване на подземните води в дълбоко разположени водоносни хоризонти, като основен източник на вода за питейни цели

Натиск върху качеството на подземните води

Движещи сили: урбанизация, промишленост, селско стопанство

Източник на натиск:

- промишлени площадки, вкл. от дейности в миналото, рудодобивни дейности и уранодобив;
- складове за пестициди и депа за отпадъци;
- използвани изкуствени и органични торове в селското стопанство и складирането на торови маси в животновъдството;
- използвани препарати за растителна защита в земеделието и горското стопанство;
- емисии на вредни вещества в атмосферата и последващото им отлагане върху почвата

Защо това е значим проблем?

повишени концентрации на замърсители в подземните води ➡ влошаване на състоянието на подземните води, ограничения по отношение на възможностите за използване подземните водни ресурси за консумация от човека, за напояване и за икономическа дейност, отрицателно въздействие върху зависимите от подземни води сухоземни екосистеми

➤ **негативно въздействие върху химичното състояние на подземните води**

Как се управляват тези проблеми?

- приоритизиране на всички мерки, описани в отговор на замърсяването с биогенни и органични вещества и на химичното замърсяване от селското стопанство в контекста на опазване на подземните води;
- насърчаване на използването на добрите практики в селското стопанство;
- разширяване на зоните за защита на подземните води, както и допълнително моделиране, което да повиши нивото на разбиране на проблемите с подземните води.

Изменение на климата (наводнения, засушаване)

Движещи сили: изменение на климата вследствие на промишленост, селско стопанство, урбанизация

Източник на натиск:

- повишени температури на въздуха и водата;
- интензивни валежи водещи до екстремен воден отток и водни нива
- увеличен риск и честотата на екстремните събития - наводнения и суши

Защо това е значим проблем?

- намален отток в реките, сезонни промени в оттока и промени в периодите на снеготопене;
- ниски нива на водите в реките и езерата;
- повишени концентрации на замърсители;
- наводняване на градски, земеделски площи, индустриални зони и важна инфраструктура

→ отрицателен воден баланс; загуба на местообитания и заплаха за водните организми; повишено въздействие от замърсяването поради по-високи температури на водите

Как се управляват тези проблеми?

Наводнения: мерки за трайно намаляване на риска от наводнения и щетите от тях; координация между данните и информацията, резултатите от оценките и мерките в ПУРН и ПУРБ.

Засушаване: намаляване загубите на вода; повишаване на водната ефективност; подобряване на контрола за използваните води; събиране и разпространяване на информация за добри практики и технологии за спестяване на вода във всички икономически сектори и повторното ѝ използване; подобряване на управлението на комплексните и значими язовири; управление на земеползването и насърчаване отглеждането на култури в райони, уязвими към засушаване

Недостиг на вода

Движещи сили: урбанизация, промишленост, селско стопанство

Източник на натиск:

- климатични изменения - засушаване
- прекомерно, небалансирано ползване на водните ресурси

Защо това е значим проблем?

Дългосрочен системен дисбаланс между разполагаемите ресурси и търсенето на вода

➔ допълнително влошаване на състоянието на водите, въздействие върху ползването на вода

Как се управлява този проблем?

- подобряване на надеждността и ефективността на водоснабдителните системи и намаляване на загубите на вода;
- подобряване на мониторинга на ВиК мрежите;
- спестяване на вода от промишлеността и селското стопанство в региони, в които има заплаха от недостиг на вода;
- повторно използване на пречистени отпадъчни води или дъждовни води;
- подобряване на контрола, въвеждане на цифровизация и автоматизация на процесите на прогнозиране, контрол и управление на водите

Други проблеми при управлението на водите

- **Корабоплаване по река Дунав** - хидроморфологичен натиск свързан с осигуряването на необходимите условия за корабоплаване и поддържането на функцията на реката като транспортен коридор (най-често чрез драгиране); натрупване на отложения във водните пътища вследствие естествения транспорт на седименти; източник на замърсяване на водата, чрез случайни изпускания на замърсители от корабите и пристанищата.
- **Транспорт** - натиск върху водните тела главно чрез емисии на азотен оксид, мед и в по-малка степен - на цинк и олово.
- **Инвазивни видове**
- **Опазване на есетровите риби**
- **Въпроси, свързани с Международния басейн на река Дунав**

Период на консултации: от 15 октомври 2021 г. до 18 април 2022 г.

Становища и предложения може да се изпращат на следните адреси:

БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ „ДУНАВСКИ РАЙОН“

- ✓ по пощата или в едно гише: 5800 гр.Плевен, ул. "Чаталджа" № 60
- ✓ по електронна поща: dunavbd@bDDR.org

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

- ✓ по пощата или в едно гише: 1000 гр. София, бул."Княгиня Мария Луиза" № 22
- ✓ по електронна поща :
purb3@moew.government.bg;
RBMPconsultation@moew.government.bg

<http://www.bd-dunav.org/content/upravlenie-na-vodite/plan-za-upravlenie-na-rechniia-baseyn/purb-2022-2027-v-dunavski-rayon/znachimi-problemi-pri-upravlenie-na-vodite-2022-2027/>

<https://www.moew.government.bg/bg/vodi/planove-za-upravlenie/konsultacii-s-obstestvenostta-za-purb/>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
КОХЕЗИОНЕН ФОНД

Проект BG16M1OP002-1.017-0001-C01: „ПУРБ 2022-2027“

Бенефициент: Дирекция „Управление на водите“ към Министерство на околната среда и водите в партньорство с Басейновите дирекции за управление на водите

Благодаря за вниманието!

THE WORLD BANK